

ÎNCHEIERE

23 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecătorul:

Judecătorii:

Svetlana Filincova

Oleg Sternioală și Sveatoslav Moldovan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Goia Veniamin, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Sîmboteanu Ion în interesele lui Goia Veniamin împotriva Alei Botnari cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din imobil și la acțiunea reconvențională depusă de avocatul Igor Verejeanu în interesele Alei Botnari împotriva lui Goia Veniamin cu privire la încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015, prin care s-a respins apelul declarat de Goia Veniamin, s-a admis apelul declarat de Botnari Ala, s-a casat hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 23 septembrie 2014 în partea respingerii acțiunii reconvenționale și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis acțiunea reconvențională depusă de Botnari Ana, în rest hotărârea în partea respingerii acțiunii inițiale fiind menținută

c o n s t a t ă :

Prin mandatul din 04 noiembrie 2013 avocatul Sîmboteanu Ion a fost împuternicit de Goia Veniamin să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, etc. (f.d. 4).

La 04 noiembrie 2013 avocatul Sîmboteanu Ion a depus în interesele lui Goia Veniamin cerere de chemare în judecată împotriva Alei Botnari cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra 1/2 cotă-parte din imobil.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Sîmboteanu Ion a indicat că începând cu 18 martie 2003 reclamantul Goia Veniamin și pârâta Botnari Ala s-au aflat în relații de concubinaj majoritatea timpului aflându-se la muncă peste hotare.

În anul 2005 din banii comuni Goia Veniamin și Botnari Ala au cumpărat apartamentul nr. 15, str. Tineretului, 18, satul Ciobanovca, raionul Anenii Noi.

La notar s-au prezentat ambii concubini, însă în contract a fost indicată în calitate de cumpărător doar pârâta.

Prețul imobilului în mărime de 600 dolari SUA a fost transmis vânzătorului de către ambii.

Părțile litigante locuiau în apartamentul procurat în care au înregistrat viza de reședință.

Din anul 2011 relațiile de concubinaj s-au întrerupt, iar din 2012 reclamantul nu mai locuiește în apartament.

Imobilul a fost procurat în timpul relațiilor de concubinaj din aportul comun al ambilor concubini și urmează a fi supus regimului proprietății comune.

A mai invocat jurisprudența Curții Supreme de Justiție, prin care s-a constatat că dacă dreptul de proprietate a fost dobândit în timpul relației de concubinaj, obiectul material al acestuia se va partaja conform aportului fiecăruia la dobândirea bunului, dobândirea fiind considerată ca rezultat al unui acord de activitate comună în scopul dobândirii de bunuri, adică al contractului de societate civilă.

Cere avocatul Sîmboteanu Ion recunoașterea dreptului de proprietate a lui Veniamin Goia asupra ½ cotă-parte din apartamentul nr. 15, str. Tineretului, 18, satul Ciobanovca, raionul Anenii Noi, numărul cadastral 1020109.009.01.015 (f.d. 6-7).

Prin mandatul din 20 februarie 2014 avocatul Igor Verejeanu a fost împuternicit de Botnari Ala să-i acorde asistență juridică cu dreptul de a intenta acțiune reconvențională, etc. (f.d. 24).

La 04 iulie 2014 avocatul Igor Verejeanu a depus în interesele Alei Botnari acțiune reconvențională împotriva lui Goia Veniamin cu privire la încasarea prejudiciului material și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale avocatul Igor Verejeanu a indicat că Botnari Ala a împuternicit tatăl Botnari Vasile să-i vândă terenul agricol, care a fost vândut la prețul de 8 731 lei.

La 04 mai 2005 Botnari Ala a cumpărat apartamentul nr. 15, str. Tineretului, 18, satul Ciobanovca, raionul Anenii Noi, numărul cadastral 1020109.009.01.015 la prețul de 5 000 lei din banii proprii.

Botnari Vasile a împrumutat Alei Botnari suma de 3 000 lei pentru efectuarea reparației cosmetice în apartament.

În perioada de la 22 februarie 2007 până la 31 ianuarie 2008 Botnari Ala s-a aflat la muncă în Israel, iar la întoarcerea de peste hotare a procurat mai multe bunuri în apartament.

Din anul 2008 Goia Veniamin nu a mai plecat la muncă peste hotare.

În anul 2011 Botnari Ala și Goia Veniamin s-au despărțit, ultimul rămânând să locuiască în apartament.

În toamna anului 2013 revenind de peste hotare Botnari Ala a depistat că lăcatele de la ușa de la intrare a apartamentului erau schimbate.

Ulterior Botnari Ala a forțat ușa de la apartament și a constatat că lipsesc mai multe bunuri inclusiv: dormitor cu noptiere în valoare de 3 135 lei, fier de călcat în valoare de 799 lei, cuptor cu microunde în valoare de 689 lei, mașina de spălat în valoare de 1 555 lei și alte bunuri, valoarea cărora este imposibil de probat.

Goia Veniamin nu a prezentat probe pertinente, admisibile și suficiente care ar demonstra contribuția sa la procurarea apartamentului în litigiu.

Cere avocatul Igor Verejeanu respingerea acțiunii inițiale depuse de Goia Veniamin, încasarea din contul acestuia în beneficiul Alei Botnari a prejudiciului material în valoare de 6 178 lei și cheltuielilor de judecată (f.d. 35-37).

Prin hotărârea Judecătoria Anenii Noi din 23 septembrie 2014 s-a respins acțiunea inițială depusă de Goia Veniamin și acțiunea reconvențională depusă de Ala Botnari ca fiind neîntemeiate (f.d. 77, 82-84).

La 29 septembrie 2014 prin intermediul oficiului poștal avocatul Ion Sîmboteanu a declarat în interesele lui Goia Veniamin apel nemotivat împotriva

hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 23 septembrie 2014, iar la 04 februarie 2015 apel motivat împotriva aceleași hotărâri (f.d. 80, 100-102).

La 22 octombrie 2014 prin intermediul oficiului poștal Botnari Ala a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Anenii Noi din 23 septembrie 2014, iar la 31 ianuarie 2015 apel motivat împotriva aceleași hotărâri (f.d. 86, 95-97).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 04 martie 2015 a respins apelul declarat de Goia Veniamin.

A admis apelul declarat de Botnari Ala.

A casat parțial hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 23 septembrie 2014 în partea respingerii acțiunii reconvenționale depuse de Botnari Ala și a emis în partea dată o hotărâre nouă de admitere a acțiunii reconvenționale.

A încasat de la Goia Veniamin în beneficiul Alei Botnari suma de 6 178 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 340,35 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 3 000 cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 9 818,25 lei.

A menținut hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 23 septembrie 2014 în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de Goia Veniamin (f.d. 117-129).

La 19 ianuarie 2016 Goia Veniamin a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015, solicitând repunerea recursului în termen, admiterea acestuia, casarea ambelor hotărâri judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată inițiale și de respingere a acțiunii reconvenționale.

În motivarea cererii de recurs Goia Veniamin a indicat că instanțele de judecată nu au ținut cont că necesitatea procurării apartamentului a fost dictată de intenția concubinilor de a administra, de a duce o gospodărie comună și de a forma o familie.

Martorul Braghiș Ion a declarat că banii pentru apartament i-a transmis personal.

Neînscierea dreptului de proprietate în Registrul bunurilor imobile nu este temei de respingere a pretenției cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din apartament.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la 10 martie 2016 Botnari Ala a solicitat declararea recursului inadmisibil, ca fiind tardiv și neîntemeiat și încasarea din contul lui Goia Veniamin a cheltuielilor de judecată în mărime de 2 977,48 lei.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Verificând argumentele invocate de Goia Veniamin în cererea de recurs pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de Botnari Ala, audiind raportul verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În ședința de judecată din 04 martie 2015 Goia Veniamin și avocatul acestuia Ion Sîmboteanu au fost prezenți, fapt consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 111).

Curtea de Apel Chișinău prin scrisoare nedată a expeditat în adresa părților copia deciziei din 04 martie 2015 (f.d. 130).

La materialele cauzei lipsesc probe care ar confirma recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către Goia Veniamin și avocatul Sîmboteanu Ion.

Însă, la referința depusă la 10 martie 2016 Botnari Ala a anexat copia plicurilor prin care se confirmă că dânsa și avocatul Igor Verejeanu au recepționat copia deciziei instanței de apel la 08 aprilie 2015 (f.d. 147-148).

Având în vedere că Botnari Ala și Goia Veniamin locuiesc în aceeași unitate administrativ-teritorială, se prezumă că copia deciziei instanței de apel a fost recepționată de către recurent în aceeași perioadă de timp.

Mai mult ca atât, la 14 mai 2015 avocatul Ion Sîmboteanu a confirmat contra semnătură că a făcut cunoștință cu materialele pricinii, recipisa fiind anexată la tartajul dosarului.

Având în vedere că avocatul Sîmboteanu Ion a făcut cunoștință cu materiale pricinii la 14 mai 2015, termenul de declarare a recursului urmează a fi calculat de la această dată.

Or, în conformitate cu art. 75 alin. (4) Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sînt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Prin urmare, faptul că Goia Veniamin a semnat pe tartajul dosarului că a primit copia deciziei instanței de apel la 13 ianuarie 2016 nu constituie dată-reper pentru calcularea termenului de declarare a recursului.

Nici mandatul anexat la cererea de recurs prin care avocatul stagiar Cojocari Maxim a fost împuternicit să reprezinte interesele lui Goia Veniamin în instanța de judecată nu impune că termenul de declarare a recursului să fie calculat de la 13 ianuarie 2016.

Or, în conformitate cu art. 80 alin. (9) Codul de procedură civilă, reprezentantul care renunță la împuterniciri trebuie să înștiințeze atât reprezentatul, cât și instanța cu cel puțin 10 zile înainte de data judecării pricinii sau înainte de expirarea termenelor de atac.

La materialele pricinii nu sunt probe că avocatul Sîmboteanu Ion a renunțat să reprezinte interesele lui Goia Veniamin.

Prin urmare, termenul de declarare a recursului urmează a fi calculat de la 14 mai 2015.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La 19 ianuarie 2016 Goia Veniamin a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 martie 2015, solicitând repunerea acestuia în termen.

Goia Veniamin depunând recursul la 19 ianuarie 2016 a exercitat dreptul de atac cu omiterea termenului legal și recursul acestuia urmează a fi declarat inadmisibil.

Or, în conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Omiterea termenului de declarare a recursului se confirmă și cu demersul lui Goia Veniamin de a repune recursul în termen.

Privitor la cererea de repunere a recursului în termen.

În conformitate cu art. 434 alin. (2) Codul de procedură civilă, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Așadar, termenul de declarare a recursului nu poate fi restabilit și cererea de repunere a recursului în termen nu poate fi admisă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Goia Veniamin nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenței dreptului, securitatea raporturilor juridice (a se vedea hotărârea Pîrnău și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că Goia Veniamin a declarat recurs în afara termenului de 2 luni care este de decădere și nu poate fi restabilit, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de repunere a recursului în termen și de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. b) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Goia Veniamin se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Oleg Sternioală

Sveatoslav Moldovan